

Bijlage bij agendapunt 4. Actualiteiten

1. Terugblik op Algemeen Overleg d.d. 31 oktober 2019

Focus op Uitvoeringsprogramma?
Wat willen we hier bespreken?

2. Bijenrichtsnoer

Stand van zaken: het Ctgb heeft zijn inhoudelijke reactie op de consultatie van EFSA van de huidige versie van het bijenrichtsnoer openbaar gemaakt, omdat het nog enige tijd zal duren voordat EFSA dit kan doen. Daarnaast heeft het Ctgb ook de reactie op de website geplaatst mbt een tweede consultatieronde, namelijk die van het EFSA-conceptprotocol voor het bepalen van de achtergrondsterfte van bijen, een onderdeel van het bijenrichtsnoer. Dit laatste commentaar was samen met de WUR en het RIVM opgesteld. Inmiddels heeft het EP het voorstel van de Commissie **ter wijziging van de Uniforme Beginselen en ter implementatie van de grenswaarden voor de beoordeling van de acute toxiciteit voor honingbijen dat deel van het richtsnoer, dat geen onderdeel uitmaakt van het mandaat aan EFSA**, weggestemd. **Daarmee wordt de invoering van de uitvoerbare delen van het EFSA-bijenrichtsnoer verder vertraagd.** Een meerderheid van de Europese lidstaten stemde eerder wel in met het voorstel. De Europese Commissie moet nu met een nieuw voorstel komen.

3. Glyfosaat

Stand van zaken: renewal van middelen loopt. Eerste besluiten worden **in december** verwacht. Daarbij zal met het oog op de overschrijdingen van de toelatingsnorm van glyfosaat in het oppervlaktewater dat bestemd is voor de productie van drinkwater, een verbod op het gebruik **op verhardingen** van glyfosaathoudende middelen – particulier en professioneel – in het Maasstroombgebied van toepassing zijn. Tevens zullen voorooogsttoepassingen die geen herbicidetoepassing zijn geen toelating krijgen, conform de betreffende Uitvoeringsverordening.

4. Azolen

Stand van zaken: het Ctgb heeft een gesprek gevoerd met de KAVB. Inmiddels heeft de KAVB een plan van aanpak voor de korte termijn gepresenteerd waarin de opties zijn een snellere afvoer van het bollenafval of een effectievere verwerking ter plaatse. Het Ctgb heeft erop aangedrongen dat er ook een plan van aanpak moet komen voor de langere termijn. In een vervolgesprek met de KAVB verwacht het Ctgb hierover nadere voorstellen te ontvangen. Het Ctgb is blij met de organisatie door LNV van een breed overleg met departementen en de KAVB, maar zou graag zien dat ook de handhaving, het RIVM en de afvalsector daarbij worden uitgenodigd, om zo het draagvlak te creëren voor een integrale aanpak van deze problematiek. Verder zal het Ctgb plaatsnemen in de klankbordgroep van het WUR/NWO-onderzoeksprogramma over azolenresistentie.

5. Cumulatieve risicobeoordeling van de EFSA

EFSA heeft in september een onderzoek **gepubliceerd** naar de gezondheidsrisico's van blootstelling van verschillende leeftijdscategorieën aan residuen van verschillende gewasbeschermingsmiddelen via voedsel (cumulatieve blootstelling) **voor consultatie open gesteld**. De beoordeling werd gebaseerd op blootstellingsberekeningen van het RIVM. Er werd

Met opmerkingen 5.1.2e WUR: Als de achtergrondsterfte wijzigt dan zullen deze triggers waarschijnlijk ook wijzigen. Dus dit gaat dan mee met de herziening. Zijn daarom aangepast. Als achtergrond: het UB-voorstel was nodig om het acute tox deel van het EFSA-richtsnoer te kunnen invoeren. Take note van het GD met implementatieplan is een aparte stap die COM wilde zetten als UB waren gewijzigd; dat gebeurt nu ook niet.

Met opmerkingen 5.1.2e WUR: Willen we al een tipje van de sluier oplichten (veel toepassingen vervallen)?

gekeken naar effecten van stoffen op het zenuwstelsel en op de schildklier. In eerste instantie leken de berekeningen aan te geven dat de blootstelling van kleuters en jonge kinderen aan stoffen die op het zenuwstelsel kunnen werken te hoog is. Echter, in de door EFSA uitgevoerde onzekerheidsanalyse van de gehanteerde methodiek bleek dat de blootstelling werd overschat door *worst case* aannamen. Zo ontbreekt informatie over residuen op *bewerkte* producten. De gevonden effecten blijken voor het overgrote deel toegeschreven te kunnen worden aan *enkelvoudige* stoffen (dus niet zozeer aan cumulatieve effecten van verschillende stoffen op hetzelfde orgaan), waaronder met name overschrijdingen van de MRL en effecten van stoffen die niet meer zijn goedgekeurd in de EU. Dit betekent dat uit dit deelonderzoek blijkt dat cumulatieve risico's eerder een handhavings- dan een toelatingsprobleem zijn. [EFSA concludeert in het rapport dat ingrijpen niet nodig is.](#)

De aanbevelingen in het onderzoek van EFSA hadden betrekking op het verbeteren van de methodologie. EFSA zal vervolgonderzoek uitvoeren naar de cumulatieve risico's van gewasbeschermingsmiddelen op andere organen.